

De rotte plekken van open source

Het graf was al besteld, de dansschoenen gepoetst. Het zou nog slechts een kwestie van tijd zijn voordat Microsoft ten onder zou gaan. De auteursrechten waar de softwaregigant zijn rijk op heeft gebouwd, zouden spoedig niets meer waard zijn. En dan zou de open source gemeenschap als eerste dansen op het graf van de reus uit Redmond. Het leek nog een kwestie van maanden. Totdat een softwarebedrijf uit Utah roet in het eten gooide.

SCO, zo heet het bedrijf. Onthoud die naam, want mogelijk ontvangt u één dezer dagen een rekening van ze. SCO is eigenaar van een aantal belangrijke auteursrechten met betrekking tot het besturingsprogramma Unix. SCO beweert dat delen van haar software zijn opgenomen in Linux, het open source besturingsprogramma. Volgens SCO zou IBM verantwoordelijk zijn voor het stelen van de SCO-technologie en het verwerken daarvan in Linux. Inmiddels heeft SCO 1500 brieven verstuurd om ondernemingen te waarschuwen voor het gebruik van Linux.

De open source gemeenschap maakt listig gebruik van het auteursrecht, namelijk om het gebruik van de software vrij te laten. Een open source licentie bepaalt dat de broncode van de software voor iedereen vrij beschikbaar moet zijn. Verder bepaalt de licentie dat de software die door anderen wordt afgeleid van open source software ook vrijelijk ter beschikking moet worden gesteld. Zo breidt de bronsoftware zich als een sneeuwbal uit tot een grote bal open source software. Het probleem is alleen dat open source software vaak uit verschillende componenten bestaat, waarvan niet altijd duidelijk is wie de rechthebbende is.

Veel universitaire medewerkers maken hun werk openbaar onder een open source licentie. Maar is de medewerker daartoe wel bevoegd? Er bestaat een grote kans dat de universiteit rechthebbende is, niet de medewerker. Ook kan een ontwikkelaar van een gedeelte van de open source software zelf inbreuk op de rechten van een ander hebben gepleegd met zijn creatie. Dit worden dan de rotte plekken in de open source appel. Zodra de rechthebbende de inbreuk constateert, kan hij het gebruik van de software verbieden. Ook kan hij rekeningen versturen voor het gebruik, zoals SCO aangekondigd heeft te gaan doen.

Open source maakt op een slimme manier gebruik van het auteursrecht om software vrij toegankelijk te maken. Maar het legt ook de zwakke plekken van het auteursrecht bloot. Als meerdere makers bij de creatie van auteursrechtelijk beschermde werken betrokken zijn, kan er een onontwarbare rechtenkluwen ontstaan. Eén rechthebbende kan dan de verdere exploitatie van het werk verbieden. In sommige gevallen heeft de wetgever hier een voorziening voor getroffen. Bij films geldt de regel dat alle makers geacht worden hun rechten aan de producent te hebben overgedragen. Dan is het duidelijk dat er één rechthebbende is. Voor software bestaat een dergelijke regel alleen niet.

Microsoft is natuurlijk de lachende derde bij de SCO-zaak. Uit onderzoek blijkt dat inmiddels 16 procent van de bedrijven die Linux wilden aanschaffen door de zaak aan het twijfelen zijn gebracht. Naarmate de rechtszaak vordert, zullen dat er alleen maar meer worden.